

פרק א

גדי

ה'4 בינואר.

27 שנים אחרי התאונה.

האם תהיה זאת רק נסיעה ברכבת? סתם נסיעה ברכבת? או שמא תהא זאת נסיעה משנה חיים? מראות התום הירוקים של בנימינה רחוקו, והקטר שעט בנחישות תל אביבה אל התקווה להתפרנס. עת שישבה ברכבת חשבה ליבי ורד על כך שטרם החליטה מה יותר הייתה רוצה להיות – השוטרת ששמה ידה על רוצחים סדרתיים לאחר מרדף עיקש וממושך או אחת מאלה שמבצעים את מעשי הרצח האלה ואף פעם לא נתפסים. היא הביטה בעשרות הנוסעים בקרון המקרקש, ותודעתה המשיכה לשוט על גלים של מחשבות. לאן כל אחד מהזרים שסביבה נוסע? על מה הם חושבים עתה בעודם בוהים בחלל וחוצים ערים ומחוזות? האם הם חושבים על נצח וזמן? על אסתטיקה ויופי? על שאלות של מוסר וצדק? ואולי הם בכלל מוטרדים מהחיים ומן המוות?

“אין כסף – אין עיתון!” נשמע קולו המזדעף של האיש בעל עגלת ההפתעות. תודעתה של ליבי שבה אל המציאות, ומחשבותיה נגדעו באחת כשעיניה פגשו בנוסע מובך שייחל להיקבר ברצפת הקרון

מרוב בושה. הוא פשפש בכיסי מכנסיו וקיווה בכל מאודו למצוא בהם כמה שקלים עלובים שאולי נשכחו ושרדו את מלאכתה של מכונת הכביסה. הם, רק הם, יוכלו לשים קץ למחזה המשפיל הזה מול עשרות הנוסעים בקרון אשר הביטו בו בחוסר נחת ובד בבד בחוסר רצון לסייע. אחד מהם תיעד את ההתרחשות הזאת באמצעות הטלפון הנייד שלו לסרטון שיעלה לרשת חברתית כלשהי בליווי הכיתוב "רכבת ישראל – ביזיון מתגלגל".

"זה בסדר, אני אשלם לך." ליבי קמה ממקומה.

היא שילמה לנער הכועס בעל העגלה החורקת שנטל ממנה את כספה והמשיך בכעס מה ובהתנשאות קמעה אל הקרון הבא. ליבי התיישבה מול האיש העלום, והוא דפדף בהתרגשות מוגזמת בדפי העיתון היומי הנפוץ "חדשות ישראל" שנתן לו זה עתה נער העגלה הקפדן.

"אומרים תודה..." פנתה אליו ליבי כמורה הנוזפת בתלמיד שסרח. הוא הביט בה בחוסר עניין כשהשיב לה: "תודה לך, באמת..." הצלת אותי." הוא גלגל עיניים וקולו היה מנומס אך מלאכותי כששב לסקור את הכתוב בעיתון. רבי־הקומות של בורסת היהלומים הרמת־גנית כבר לבשו צורה של נקודות זעירות מבעד לזוגיות הרכבת.

"מה אתה מחפש?" היא התעקשה לגלגל עם הזר הזה שיחה, כיוון שחשה שזה המעט שהוא חב לה לאחר שעזרה לו, אך הוא הוסיף להחריש. לבסוף מצא את אשר רצה. הייתה זאת פינת ההורוסקופ, שבה נבואה בת עשר שורות לכל אחד משנים־עשר מזלות השמיים. מבטה לא מש ממנו. מולה ניבטה דמות עצובה. מבט עיניו החומות נראה לליבי תוהה וכבוי, פניו היו רזות, עצמות לחייו זוויתיות ושערו השחור הלך ונסוג לנגד מפרצים שפילסו דרך אל עומק הפדחת. עור פניו היה חלק ויפה. היה באיש קסם, על אף שהיא לא ידעה לתת לו פירוש. ייתכן שהניסיון לעמוד על קסמו של אדם ממילא נדון לכישלון מראש.

"אני ליבי", המשיכה בטורדניות מה.
בארשת כנועה ובתנועות נטולות חיים הוא הניח לעיתון. "אני
מזל. נעים מאוד."
"מזל? זה לא שם של בת?" שאלה אותו את אשר כבר נשאל איך
ספור פעמים בחייו.
"את אומרת 'מזל טוב' או 'מזל טובה'?" בשנים האחרונות הוא
מצא שזאת התשובה הטובה ביותר לשאלה הקבועה והמיותרת הזאת.
"מזל טוב..."
"משום שמזל הוא זכר, וכך גם אני," המשיך באוטומטיזם מופגן.
היא שילחה לעברו מבט סוקר נוסף.
"וזה באמת ככה? באמת יש לך מזל?" שאלה בהתרסה.
"לא, אבל אני מניח שככה הוריי קיוו שיהיה. ומאיפה גברתי?"
הוא שינה בחדות את נושא שיחתם כיוון שחש לא בנוח לדבר על
עצמו.
"בנימינה," היא שמחה שמזל מוכן לגלגל עימה שיחה, על אף
שזאת לבטח תהא קצרה וסתמית. "ואני בדרך לריאיון עבודה חשוב,
והיום, דווקא היום, האוטו שלי שבק חיים."
הם שתקו בשל אי־מציאת המילים הנכונות.
"אני לא מאמינה בזה," אמרה במחאה לאחר רגע קט ובסנטרה
כיוונה אל העיתון המקופל. "לא נראה לי שלסדר הכוכבים בשמיים
יש קשר כלשהו למה שקורה לי בחיים."
"זכותך לא להאמין. נבואות אסטרולוגיות באמת נראות לעיתים,
במבט ראשון לפחות, פשטניות ובסיסיות, אבל ככל שמתמידים
לעסוק בהן מגלים עד כמה הן עמוקות. מעבר לזה, ובאופן כללי
יותר, אני חושב שהתוודעות לרעיונות חדשים היא הכרחית לשם
צמיחה והתפתחות אישית." הוא המתין רגע לא ארוך ואז משך
בכתפיו כמי שאינו מתכוון להעמיד אותה על טעותה מעבר לכך,
אך אז המשיך, "את מבינה, ליבי, אני לא בעד תקיעות מחשבית."

אני מעדיף פנורמה רעיונית. דעי שהכול כתוב בכוכבי השמיים. אם רק תאפשרי לעצמך להאמין בזה – תפתחי דלת לעולם שלא הכרת.

"מזל, אתה נראה לי אדם רציני. מה אתה מעדיף – דת או מדע? אמונה או עובדות?" מובן היה שהיא מכוונת אותו לתשובה מסוימת, אך הוא החליט להתריס מולה.

"דת ואמונה, ללא ספק." תשובתו הייתה בלתי צפויה. "אמונה נותנת לך כנפיים להמריא אל מחוזות שהמדע יאמר לך שהם בלתי אפשריים."

"אהבתי," הודתה. "אבל מאיפה הוודאות הזאת בקשר לניבוי העתיד? לי זה נשמע כמו אפקט פיגמליון," פסקה. שתיקתו העידה שהוא לא יורד לסוף דעתה. "פיגמליון," הסבירה בזמן ששירותה לקולה גוון מתרפק ונוסטלגי, "הוא היה נסיך ששאף ליצור פסל של אישה אידיאלית, ולאחר שפיסל את דמותה, התאהב בה באופן נואש. האגדה מספרת שהאמונה שלו בה ואהבתו האדירה אליה הן שהפכו אותה לאישה אמיתית." פיו של מזל התקמר לחציו של חיוך מהוסס.

"זה סיפור נאה, ליבי, אבל מה לו ולנו?"

"אפקט פיגמליון מסמל יותר מכל דבר אחר את תזת הנבואה שמגשימה את עצמה ואת התחזית שאלמלא הופרחה לאוויר העולם לא הייתה מתגשמת. ככה גם ההורוסקופ ש'מנבא' לך את העתיד." מזל נדם. הוא לא מצא את המילים הנכונות.

"והאין זה נהדר שאמונה יוצרת מציאות? אני מבין מה קורה לך עכשיו, ליבי. זה קורה לכולם. כשאנחנו נחשפים לרעיון חדש, הנטייה הטבעית שלנו היא להשוות אותו למה שאנחנו כבר יודעים. רק רעיונות שמתיישבים עם הידע הקיים שלנו ועם האמונות הפנימיות שלנו מתקבלים אצלנו בברכה. הבעיה היא, כמובן, שמנגנון ההגנה הזה מקשה על רעיונות חדשים לחדור לתודעה שלנו. מתי נולדת?"

הוא שאל אותה בארשת רצינית, כאילו במבחן חשוב הוא מעמיד אותה.

"עשרים ושישה בספטמבר."

"מאזניים," הנהן בראשו כבלש הפותר בלהט תעלומה פשוטה למדי. "המין אצל בנות מזל המאזניים הוא טקס של ממש. אתן מתמסרות, נותנות את הכול ונופלות בקסמו של חיזור מתמשך." הקול השלו ליטף את נפשה, והיא המשיכה להאזין לדבריו למרות המבוכה שחשה. "התשוקה המינית שלכן ניזונה מאווירה רומנטית ומפתה. בואי נראה מה צופן לך העתיד." הוא נטל את העיתון לידי. "נוסעים יקרים," נשמע קולו של כרוז הרכבת. "התחנה הקרובה – תל אביב, השלום!"

מזל חכך בגרונו כמבקש להסב לדבריו נופך של חשיבות והחל להקריא בקול סמכותי:

"שאלות מהותיות הקשורות לקריירה ולפרנסה מציפות אתכם בתקופה הזאת, אלא שקשיים בלתי צפויים עלולים לסכל הצעות עבודה מבטיחות מלהתממש. אל דאגה, זוהי תקופה זמנית, וכבר בתחילת החודש הבא חייכם יראו טוב יותר."

הרכבת עצרה ודלתותיה שחררו אנקה חורקת כשנפתחו. "אני חייבת לזוז, היה לי נעים להכיר," אמרה והניחה את תיק הקורדרוי הבלוי שלה על כתפה. "ועוד דבר, תבטיח לי בבקשה שלא תיקח את הנבואה הזאת של כוכבי השמיים ברצינות רבה מדי. בסדר, מזל?"

"בסדר," השיב נינוח. "בתנאי שתבטיחי לי את שאם ריאיון העבודה שלך אכן יסתיים בכישלון – כפי שכתוב לך בכוכבים – תתחילי את לקרוא באופן קבוע ובתשומת לב את פינת ההוורסקופ בעיתון הזה. בסדר, ליבי?"

ליבי חייכה אליו, ירדה אל הרציף ושמה פעמיה לריאיון עבודה חשוב.

המראיין היה זקוף אך צנום, מנומס אך חמור סבר. כמה היא שונאת גברים צנומים ומלאי חשיבות עצמית. שוב היא חשה באותו כאב מפושט בשרירים ובמפרקים. כשהכאב הזה שולח את ציפורניו, הוא לא מרפה ממנה במשך ימים. זה חודשים מספר שהכאב הזה מופיע מעת לעת. המראיין סקר את גופה הגדול, ונדמה היה לה שמהמשקפיים העבים שהתקין על חוטמו המחודד נבטו זלזל ובוז.

"אשמח לשמוע מעט פרטים על אודותיך," אמר כמי שההבדל בין אמת לכזב אינו חשוב בעיניו. ברור שהדבר האחרון שמעניין אותו כעת הוא להאזין לפרטים לגבי אישה שמנה שהוא לא מעוניין להכיר. "אתה באמת מעוניין לשמוע פרטים על אודותיי?" אתגרה אותו בעודה מביטה בו במבט חלול.

הוא השיב ללא רצון משל כפאו שד. "אם לא הייתי מעוניין – לא הייתי מבקש." באוזניה הרגישות זה נשמע שהוא מתגונן קמעה. היא הבחינה שהוא מתאמץ לבלוע פיהוק מביך שביקש להשתחרר מפיו. "אם ככה אספר לך מעט על עצמי. שמי ליבי ורד. סבתי וסבי החליטו להעניק לי את השם הזה, ליבי, משום שאימי נפטרה מדימום בלב פחות משעה אחרי שנולדתי. פחות משעה, קולט? יש לי אחות אחת בשם שירה הרפז, רופאה ראומטולוגית. יכול להיות שקראת עליה, היא הוכתרה כאחת מעשר הראומטולוגיות הטובות ביותר בארץ. היא גדולה ממני בשמונה שנים. ואפרופו גדולה... כפי שוודאי הבחנת גם אני לא קטנה במיוחד." הוא חיך במבוכה. אנשים תמיד מחייכים

במבוכה כשהיא אומרת את זה. "ואני מאמינה שעלינו לכבד כל גוף של כל אדם. נמאס לי לחשוב שאני יכולה לשנות את היחס הרע שלו אני זוכה, בעצם מאז שאני זוכרת את עצמי, בדרך כל כך 'פשוטה' – לאכול פחות ולהתאמן יותר. נמאס לי לחשוב שרק אם אעשה את זה אנשים יפסיקו להתייחס אליי כאילו אני מחלה ויקבלו אותי לעולם, לחברה ולעבודה. כל חיי הורגלתי – גרוע מזה, חונכתי – לחשוב שהגוף שלי פגום, שנפל בי מוס. אתה יודע, היו תקופות בצעירותי שעשיתי מה שבני אדם ציפו ממני לעשות – הרעבתי את עצמי והתאמנתי המון. סבלתי בטירוף אבל הייתי חדורת מטרה. יודע מה הייתה המטרה שלי? חשבתי שאם אני אתמיד אז הגוף שלי 'יירפא' ואז סוף־סוף אהיה זכאית לעשות מה שרק לאנשים הרזים, הבריאים והנעלים מותר לעשות – לאהוב, ללכת לים וכן... להתקבל למקום עבודה מכבד וראוי. ואז גיליתי שלא משנה כמה אני מתאמצת ומתמידה, אני לא מצליחה להשיג את המטרה הזאת. וכך יצא שהייתי תלמידה שמנה, וחיילת שמנה וסטודנטית שמנה. בגדול, תרתי משמע בגדול, אני אישה שמנה, והרוע שאנשים שמנים סובלים מהחברה לא מגיע להם."

"איך זה קשור לעניינו?" הוא נתן בה מבט רציני, והיה ברצינות הזו ממד מתנשא. "כלומר, האם יש מוסר השכל בסיפור שלך?"

היא ציפתה שהוא יהיה תכליתי פחות ואמפתי יותר.

"יש", השיבה לו. "הבנתי שלא יקרה כלום אם לא יקרה כלום." הוא לא ירד לסוף דעתה. "אם לנסח זאת על דרך החיוב – על מנת שיקרה משהו, חייב לקרות משהו. ברור לי שאם אמשיך עם דפוס המחשבה התבוסתני הזה, דבר לא ישתנה בחיי."

"מה בדיוק הבנת שחייב להשתנות?" שאל, והיא חשה שמבטו נעלה ומאפיין את אלה שחשים עצמם מורמים מעם.

"הבנתי שמשהו מאוד לא בסדר בדיאטות הקשות שאני כופה על הגוף שלי ועל הנפש שלי ושמשהו מאוד לא בסדר, לא עם גוף שלי אלא עם החברה שמנתחת אותו."

"החברה?"

"נכון. כל חיי חשבתי שאנשים רעים אליי בגלל שאני לא בסדר, והראיה לכך שאני לא בסדר היא העובדה שאני שמנה. אז כן, לשאלתך, משהו לא בסדר עם החברה או ליתר דיוק עם התרבות החברתית. אתה מבין, מותר לי להעביר ביקורת תרבותית, כי זה לא תקין שהתרבות מנציחה לי ומצפה ממני לעשות מעשים שגורמים לי כל כך הרבה סבל בלי שאני גורמת סבל למישהו אחר, רק בגלל הגודל שלי."

"את יודעת, ליבי, העולם מלא בתופעות מכוערות."

"זה נכון, אתה צודק. גזענות, שוביניזם והומופוביה לא נעלמו מהעולם, אבל לפחות למדנו לדבר עליהם ולהכיר בכך שאלה תופעות מכוערות. אבל כשמדובר בפטופוביה – שנאת שמנים אני מתכוונת – אנחנו עדיין לא שם."

"תסבירי."

"תחשוב על זה. כשמדובר בגזענות, ברור לנו שהבעיה היא אצל הגזען. כשמדובר במיזוגיניה, מובן מאליו שהבעיה היא אצל המיזוגן. לעומת זאת, כשמדובר בשנאת שמנים, אנחנו חושבים שהבעיה היא אצל השמן. לכן לעג לשמנים נתפס כלגיטימי. נשים מתות בגלל השאיפה שלהן להיות רזות. הן מפתחות הפרעות אכילה שבמקרים רבים תוצאתן היא מוות."

"לא כולן מתות..."

"האמן לי, גם אלה שמצליחת להישאר בחיים, חיות רק באופן טכני. באופן מהותי ועמוק יותר, כל בוקר הן קמות, מביטות בראי, שונאות את עצמן ומתות מחדש. נשמתן נרצחה מזמן. אפילו נשים בהיריון שונאות את עצמן בגלל שהן שמנות! לאיזה אבסורד ולאיזה עולם חלם הגענו? האם זה לגיטימי לחשוב שרק בגלל שאני שמנה, החיים אינם נגישים לי? באמת לא תהיה לי אהבה? לא תהיה לי משפחה? לא תהיה לי עבודה? האם זהו עולם כל כך עליון שלי אין

דלת אליו? אני רוצה ליצור לעצמי חיים מושלמים עם הגוף המושלם שלי כפי שהוא, זה שבתוכו אני חיה. גם אני רוצה לזהור ולא להיעלם בין הצללים, גם אני רוצה לא ללכת בצד הדרך אלא לצעוד במרכזה בגאון. ואני, אדוני הנכבד, אשיג את כל אלה. לי תהיה גישה לכל אלה. אני לא אמות בודדה במיטת יחיד. יהיו לי חיים, אהבה ועבודה. סיימתי לחיות בתוך אקווריום של 'לא בדיוק', של 'בערך' ושל 'לא עכשיו'. אני יודעת בדיוק מה אני רוצה, ואני אשיג זאת. לכן אני כאן. אה... ועוד משהו – ואין טעם להצטנע פה – אם תקבל אותי לעבודה, תגלה מהר מאוד שאני מעולה."